అనగనగా ఓ మంచి కథ

శివరంజని

- వేదుల మీనాక్షి దేవి

(రచనా కాలం -1962)

శివరంజని అంటే మాష్టారికి ఎంతో ఇష్టం. శిష్యురాలు చక్కగా వాయిస్తుందని ఆయనకు తెలుసు. ఎక్కడైనా కచేరీ చేస్తే ఎగిరిరానా అనీ అన్నారు. మరి ఇప్పుడు రమ శివరంజని వాయిస్తూంది. కచేరి అభాసుకావడం మాట అటుంచి మాస్టారి మాట ఏమౌతుందో ఎలా చెప్పడం?

'టింగ్' మన్న ధ్వని విని కళ్ళు తెరిచారు. శంకరం మాష్టారు. ఎదుట చాప మీద ఒడ్డిగలబెట్టి ఉంది ఫిడేలు. చుట్టూ పువ్వులున్నాయి. దగ్గరలోనే కర్పూరహారతి వెలుగుతూంది. ఆ వేడికి నాలుగు తీగలూ ఒక్కమారె తెగిపోయాయి.

రమకు తొమ్మిదవ ఏడు. బాసినపట్టు వేసుకుని దణ్ణం పెడుతున్నదల్లా తీగలు తెగిన చప్పుడు విని గడగడలాడింది.

అక్కడున్నవారి గుండెలు జారిపోయాయి.

సంగీతం ప్రారంభించేది ఆనాడే ఇదేం అపశకునం అనుకుంటున్నారు ఇంట్లో వాళ్ళు.

శంకరం మేష్టారు రమ చేత విఘ్నేశ్వర పూజ చేయించారు. తరువాత ఫిడేలు మీద పువ్వులు వేయించారు. కొబ్బరికాయ కొట్టించి నివేదన చేయించారు. హారతి వెలిగించారు.

విఘ్నేశ్వర ప్రార్ధన, సరస్వతీ ప్రార్ధన ప్రారంభించారు మేష్టారు. కళ్ళు మూసుకుని మైమరచి పాడుతున్నారు. చెంపలమీదుగా బాష్పాలు జారసాగాయి.

శ్రుతి చేసిన తీగలు తెగినప్పుడు చేసిన సంగీతం ధ్వని విని కళ్ళు తెరిచారు మాష్టారు.

తీగలు తెగిన ఫిడేలు, వెలుగుతున్న హారతిని, వణుకుతున్న రమని చూశారు.

"జయం" అన్నారు మేష్టారు.

"లే తల్లీ. అందరికీ దణ్ణం పెట్టు" అన్నారు రమ వీపు ఆప్యాయంగా నిమురుతూ.

ఆయన సజల నయనాలు ఆనందంతో మెరిశాయి.

"ఇదేమిటండీ జయం అంటారు? అడుగులోనే పిడుగు అన్నట్లు పాఠం ప్రారంభంలోనే తీగెలు తెగిపోవడమా! ఇది అపశకునం" అంది రమ అమ్మమ్మ.

"ఎంత మాట అన్నారు! సరస్వతీ ప్రార్థనకు ఆ విధంగా ఎవ్వరికోగానీ జరగదు. ఆ వాణి అమ్మాయికి ప్రసన్నురాలయింది. మన అమ్మాయి ఈ విద్యలో మంచి ప్రావీణ్యం సంపాదిస్తుంది" అన్నారు మేష్టారు.

అందరూ ఆశ్చర్యంగా విన్నారా విషయం.

రమ చేత ముందుగా మేష్టారికి నమస్కారం చేయించింది తల్లి.

రమ నాలుగేళ్ళ పిల్లప్పట్నుంచీ సంగీతం అంటే మహా ఇష్టం. ఎక్కడ ఏ పాట విన్నా సరే ఇట్టే పట్టుకుని ఇంటికి వచ్చి పాడేస్తూండేది.

వాళ్ళు కాపరం ఉండే ప్రక్కవాటాలో మరొక కుటుంబం ఉండేది. వారికొక అమ్మాయి ఉంది. ఆ అమ్మాయికి సంగీతం చెప్పిస్తున్నారు. గాత్రం చెప్పుకుంటుంది. ఆ అమ్మాయిని 'అక్కా' అని పిలుస్తుంది రమ. సంగీతం మేష్టారు పాఠం చెప్పినంత సేపూ అక్క ప్రక్కనే కూర్చుని వింటూండేది రమ.

నేల మీద మునివ్రేళ్ళతో కొడుతూ కళ్యాణి కృతి, దర్బారు వర్ణం పాడేది. "నేను మేష్టార్నిట" అంటూ బొంగురు గొంతుకతో పాడేది. అక్క లాగ సన్నగొంతుకతో పాఠం చెప్పుకుంటున్నట్లు పాడేది.

ఆరేళ్ళు వచ్చేరికి రమకు సరళీ స్వరాలు, జంట స్వరాలు, అలంకారాలు, పిళ్ళారి గీతాలు, స్వరజతులు, నాలుగైదు వర్ణాలు వచ్చాయి. తాళం రాకపోయినా కట్టుగా పాడేది.

రమ ఉండే ఇంటికి రెండు ఇళ్ళు అవతల సరస్వతి అనే అమ్మాయి ఫిడేలు బాగా వాయిస్తుంది. ఇంకా ప్రైవేటు చెప్పించుకుంటూంది.

ఆ అమ్మాయి నేర్చుకుంటున్నా, సాధన చేసుకుంటున్నా రమ అక్కడ ఉందన్నమాటే.

"రమా" అని తల్లి పిలుస్తుంది.

"అదిగో వాళ్ళ సరస్వతి ఫిడేలు వాయింపు వినబడ్డంలేదూ? ఇంకా రమను పిలుస్తావేమిటి?" అని ఇంట్లో వాళ్ళు వేళాకోళం చేసేవారామెను.

"అక్క మేష్టారి చేత నీకూ సంగీతం చెప్పించనా" అని అడిగారు రమను వాళ్ళ నాన్నగారు.

"నాకు సరస్వతి మేష్టారే చెప్పాలి. అక్కలా ఉట్టినే చెప్పుకోను. నాకు ఫిడేలు కొను" అంది.

"హోసి భడవా" అని నవ్వుకున్నారంతా.

ఆ సాయంత్రం సరస్వతికి చెప్పే మేష్టారికి కబురంపారు. రమకు సంగీతం చెప్పమన్నారు రమ నాన్నగారు.

"మీరు అడగకుండానే చెబుదామనుకుంటున్నానండీ. అమ్మాయి ఆసక్తి చూస్తున్నాను. విద్యయందు ఆసక్తి ఉన్నవాళ్ళకు చెప్పకపోతే మహాపాపం. ఆ విద్యాధి దేవతకే అపచారం చెయ్యడం అన్నమాట. నాకు సొమ్ముతో పనిలేదు. తీరుబడి లేకపోయినా ఎలాగో వీలు చూసుకుని వస్తాను" అన్నారు శంకరం మాష్టారు.

కాలు తెగిన తీగలు తీసేశారు. కొత్త తీగలు కట్టారు శంకరం మేష్టారు.

కొత్త బైండు పుస్తకాన్ని తెరిచి మొదటి పేజీకి పసుపు వ్రాశారు కొద్దిగా.

"అవిఘ్నమస్తు" అని వ్రాశారు.

మొదటి సరళీ స్వరం చెప్పారు.

"రేపు అప్పజెప్పు" అన్నారు.

"రేపెందుకండీ? ఇప్పుడే అప్పచెప్పేస్తా" అంటూ తాళంతో కూడా కట్టుగా వచ్చేశాయి.

త్యాగరాజస్వామి ఉత్సవాలలో అందరి శిష్యులతోపాటు రమచేత కూడా పాడించారు మేష్టారు. ఆయన శిష్యులందరిలోనూ రమే చిన్నది.

ఒక గీతం, స్వరజతి వాయించింది. కళ్యాణి వర్ణం గాత్రాన్ని పాడింది. తానం మాత్రం రాదు. చిన్నప్పుడు విన్నది.

"ఇంత చిన్నమ్మాయి ఇంత చక్కగా పాడిందంటే ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఇది చెప్పుకున్నది కాదు. కేవలం వినికిడివల్ల నేర్చుకున్నదట. ఈ అమ్మాయి ముందు ముందుగా గొప్ప పాటకురాలు కావాలని దీవిస్తున్నాను" అన్నారు ప్రత్యేకాహ్వానంపై వచ్చిన ఒక పెద్దాయన.

"మీ ఆశీర్వాద బలం ఉంటే తప్పకుండా అవుతుంది" అన్నారు మేష్టారు.

"బాగా పాడిందండీ అమ్మాయి" అన్నారు మేష్టారు రమ నాన్నగారితో.

"ఇలాంటి శిష్యులుంటేనే గురువుగారికి పేరు, ప్రతిష్ఠ" అన్నాడు మాష్టారు.

"ఏదో దాని ముఖం" అన్నారు రమ నాన్నగారు. పెద్దవాళ్ళు చిన్నవాళ్ళను పొగడకూడదని ఆయన అభిప్రాయం.

"మీరు ప్రారంభించిన వేళావిశేషం" అంది రమ తల్లి.

ఆమె ఆ మాట వినగానే సరస్వతీ ప్రార్థన, వెలుగు తున్న హారతి, తీగలు తెగిన ఫిడేలు కళ్ళకు కట్టినట్లయింది అందరికీ.

మూడు త్యాగరాజ ఉత్సవాలయ్యాయి. అది నాలుగవ సంవత్సరం. రమకు పన్నెండేళ్ళు. రాగాలాపన, స్వరకల్పన చేతయింది.

ఆ సంవత్సరం రమకు, మరొక నలుగురైదుగురికి గంట ప్రోగ్రాం ఇచ్చారు, అంతా బాగానే వాయించారు.

ఆ సభకు పెద్దలెందరో సభ్యులుగా వచ్చారు. సభ పూర్తయింది.

ముగింపు వాక్యాలు చెబుతూ, "ఈనాడు జరిగిన పోటీలో రమాదేవికి మొదటి బహుమతి ఇస్తున్నాం" అని కార్యదర్శి ప్రకటించారు.

రమ తెల్లబోయింది.

"పోటీ అంటే భయపడి వాయించలేవు సరిగ్గా నిజం చెప్పు. ఇప్పుడు వాయించినంత స్వేచ్ఛగా వాయించగలవా" అన్నారు మేష్టారు.

రమ హైస్కూలు క్లాసులోకి వచ్చింది.

మేష్టారు రమను సంగీతం పరీక్షకు కట్టించారు.

స్కూలు పాఠశాలతోనూ, ఇంటికి ఇచ్చిన పనితోనూ సతమవుతూంది రమ. సంగీత సాధనానికి సావకాశం అవడంలేదు.

"శాస్త్రం అప్పచెప్పు"మనేవారు మేష్టారు.

"చదవటానికి తీరికలే"దంటుంది రమ.

"తీరిక లేకపోవడమేమిటి! నీ స్నేహితుతాళ్ళతో మాట్లాడినంతసేపు పట్టదు" అని వేళాకోళం చేసేవారు మేష్టారు. అన్నారే కానీ ఆయనకీ తెలుసు కష్టమని.

అందుచేత శాస్త్రంలోని అంశాలు విడమరచి అర్థమయ్యేలాగా చెప్పేవారు. వెంటనే అప్పగించేసేది.

ఆ విధంగా శాస్త్రం, సంగీతం అతి శ్రద్ధగా, కుతూహలం కలిగేలాగ చెప్పేవారు మేష్టారు.

పాటకచేరీలకు తీసుకువెళ్ళి వినిపించేవారు. మెలుకువలు, బాగోగులు చెప్పేవారు.

సంగీతం లోయరు పరీక్ష ప్రథమ శ్రేణిలో ప్యాసైంది రమ!

మేష్టారి ఆనందానికి అవధిలేదు!

హయ్యరు కోర్సు ప్రారంభించారు మేష్టారు.

రకరకాల రాగాలు, తానం, స్వరకల్పన, పల్లవులు చెప్పారు.

నెలసరి కచేరీలలో రమకు తరచు అవకాశం లభిస్తుండేది. క్రమంగా రమ సంగీతం శ్రోతల మన్ననలకు పాత్రమైంది.

"ఇక ఆరు మాసాలు నేర్చుకుంటే చాలు. ట్యూషన్ అవసరం లేదు" అన్నారు మేష్టారు.

రమ సంగీతానికి అంతరాయం కలిగే పరిస్థితులేర్పడ్డాయి ఇంట్లో.

రమకు ఇద్దరు అన్నలు, ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు ఉన్నారు. అన్నలిద్దరినీ ఆ సంవత్సరం పై ఊరు పెద్ద చదువుకు పంపాలి. సొమ్ము ఎత్తి పంపడం కష్టం.

కాపురం మారుస్తే తీరిపోతుంది. పెద్దపిల్లలకూ ఇబ్బంది ఉండదు భోజనానికి. రమకు, తమ్ముళ్ళకు హైస్కూలు ఆ ఊళ్ళోనూ ఉంది. ఆఖరి పిల్లవాడి చదువు అయ్యేదాకా అక్కడే ఉండిపోవచ్చు.

ఇలా ఆలోచించి కాపురం మార్చడానికే నిర్ణయించారు రమ నాన్నగారు.

రమకు చాలా నిరుత్సాహం కలిగింది.

ఈ సంగతి మేష్టారు విని నిర్ఘాంతపోయారు.

"నాకు పేరు తెచ్చే శిష్యురాలు దొరికిందని ఆనందించాను. ఇప్పుడు ఎక్కడపడితే అక్కడ కచేరీ చెయ్యగల సమర్థత వచ్చింది. ఇక కొంచెం మాత్రం చెప్పవలసి ఉంది" అన్నారు మేష్టారు.

రమకు ఏమీ తోచడం లేదు.

ఈ విద్య అంతు తెలుసుకోవాలని ఆమె కోరిక.

వెళ్ళే ఊళ్ళో తగిన మేష్టార్లున్నారో? లేరో? ఒకవేళ ఉన్నా శంకరం మేష్టారులాగ చెప్పడం వారి తరం కాదు.

ఇంతవరకు తాను నేర్చిన విద్య వృధాయేనా? కొన్నాళ్ళయ్యేటప్పటికి తను సంగీతం క్రమంగా మరచిపోవడానికి అవకాశం లేకపోలేదు.

ఇలా తలుచుకుంటే ఎంతో బెంగగా ఉంది.

"అమ్మాయీ, అనగనగరాగమతిశయిల్లుచునుండు అన్నారు వేమనయోగి. సంగీతానికి సాధనే ముఖ్యం. ఎంత తీరుబడిలేకపోయినా రోజుకు రెండు గంటలు ఖచ్చితంగా సాధకం చేసి తీరాలని అనుకుంటే వాయించగలవు" అంటూ ఏడుస్తున్న రమకు ధైర్యం చెప్పారు మేష్టారు రైలు కిటికీ దగ్గర.

"ఆ ఊళ్ళో నేనెరుగున్న ఒక పాటకుడున్నారు. ఆయనకు ఉత్తరం వ్రాస్తాను. అమ్మాయికి అక్కడ కూడా శ్రద్ధగా చెప్పించండి" అని మరీ మరీ రమ నాన్నగారితో చెప్పారు.

మేష్టారికి నమస్కారం చేసింది కదులుతున్న రైల్లోనుంచి రమ.

మేష్టారు కండువాతో కళ్ళు అద్దుకున్నారు.

రమకు ఊరు కొత్త. ఇల్లు కొత్త. స్కూలు కొత్త.

మెల్లిగా అలవాటవుతున్నాయి.

అనుకున్న ప్రకారం రోజూ రెండుగంటలు ఖచ్చితంగా సాధన చేసేది రమ. కొన్నాళ్ళయేసరికి వాయించిందే వాయించడం, అవే రాగాలు, అవే వర్ణాలు - వాయించి, వాయించి విసిగిపోయింది.

ఇంతకన్నా ప్రాప్తం లేదు కాబోలు అని నిరాశ చెందింది.

ఇక ఇది పని కాదనుకుంది.

కొత్త కొత్త రాగాలు తీసుకుని వాటి ఆరోహణ, అవరోహణ క్రమం, స్వరస్థానాలు తెలుసుకుని మెల్లి, మెల్లిగా ఆలాపన చేసేది. ఆ రాగాలు రేడియోలో పాడుతుంటే కూడా వాయించేది.

అదే తన విద్యాభివృద్ధికి ఆధారం. ఏకలవ్యుడులాగ గురువుగారి గురివుంచి విద్య సాధించాలి. తానీ విద్య మరచిపోకూడదు - అని పట్టుదల వహించింది.

ఇల్లు వెతుక్కుంటూ వచ్చారు కొత్త సంగీతం మేష్టారు. శంకరం మేష్టారు ఉత్తరం వ్రాశారట ఆయనకు.

రమ నాన్నగారు ఆయన్ను పాఠం చెప్పడానికి ఏర్పాటు చేశారు.

రమను వాయించమన్నారు. మేష్టారూ వాయించారు.

ఇద్దరూ ఒక కీర్తనే వాయించినా ఎక్కడా పోలిక లేదు.

కొత్త మేష్టారు ఆ రోజు పాఠం చెప్పి వెళ్ళిపోయారు.

ఆ మధ్యాహ్నం రమ ఇంటికి వాళ్ళ బంధువు ఒకాయన వచ్చారు. ఏదో మాట వరసగా కొత్త మేష్టారి మాట వచ్చి "ఈయన కూడా చాలా సమర్థులు. అయితే చిన్నప్పటినుంచీ శంకరం మేష్టారి దగ్గరే నేర్చుకోవడం వల్ల మరొకరు ఎలా చెబుతారో తెలియదు. అమ్మాయికి ఈయన పద్ధతి కొత్తగా ఉంది" అంది రమ తల్లి.

"అన్నట్లు చెప్పడం మరచిపోయాను. శంకరం మేష్టారు ఇంట్లో ఎవరికీ చెప్పకుండా ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయారట. వాళ్ళ పిల్లలు చెప్పారు" అన్నాడు వచ్చిన బంధువు.

"అయ్యో! అదేమిటి! ఎందుకు వెళ్ళిపోయారో!" అంది ఆవిడ.

అక్కడే చాప మీద కూర్చుని రాసుకుంటుంది రమ. ఈ మాటలు విని వెక్కి వెక్కి ఏడవడం ప్రారంభించింది.

"ఎప్పుడైనా ఆ ఊరు వెడితే మేష్టారి దగ్గర పాఠం చెప్పుకోవచ్చునని ఇంకా ఆశపడ్డాను" అని వాపోయింది.

"మీరు వెళ్ళేముందు కూడా జ్ఞాపకం ఉంచుకుని ఈ ఊళ్ళో నాకు విద్యకేర్పాటు చేశారా! ఎందుకు నామీద ఇంత వాత్సల్యం మేష్టారూ?" అని విలపించింది రమ.

రెండవరోజు పాఠానికి వచ్చారు మేష్టారు.

పాఠం అంటే బెంగగా ఉంది రమకు.

అంతా అగమ్యగోచరంగా ఉంది.

"ఏయే రాగాలు చెప్పారమ్మా శంకరం మేష్టారు?" అన్నారు కొత్త మేష్టారు?".

తన బైండు పుస్తకం ఇచ్చింది. మొదటి నుండీ చివరిదాకా పేజీలు తిరగవేశాడు. ఆఖరి పేజీలో రమ నేర్చుకున్న రాగాలన్నీ వరుసలో ఉన్నాయి వ్రాసి.

ఆ వరుసలోని ఆఖరి రాగం శివరంజని.

అదే తను శంకరం మేష్టారి దగ్గర నేర్చుకున్న కడసారి రాగం.

'శివరంజని' అని మెల్లిగా నోట్లో గొణుక్కుంది రమ.

రమ శూన్యంలోకి చూస్తుంది. ఏవో ఆలోచనలు... గతంలోనికి....

తెల్లవారితే ఆ ఊరి నుండీ వెడతారనగా వీధిగదిలో ఒక్కర్తే కూర్చుని శివరంజని రాగం వాయిస్తుంది రమ. మేష్టారి దగ్గర వాయించేటప్పుడు తప్పు వాయిస్తుందేమోనన్న భయంతో సిగ్గుతోనూ, స్వేచ్ఛగా వాయించలేదు. ఒక్కర్తే ఉన్నప్పుడు తన ఇష్టం వచ్చినట్లు వాయించేస్తుంది.

ఆ రోజున కూడా పాఠం చెబుదామని వచ్చారు శంకరం మేష్టారు. ఆ సంగతి రమకు తెలియదు.

రమ తలవంచుకుని శివరంజని వాయిస్తుంది. రమ దృష్టి రాగంమీద లేదు.

తను కొత్త ఊరు వెడితే ఇంత చక్కని రాగాలెవరు చెబుతారు తనకు? ఎవరు చెప్పగలరు?

ఇక సంగీతానికి ఫుల్‌స్టాపే.

ఇంతవరకూ వచ్చిన విద్యకిక భవిష్యత్తే లేదా?

మనస్సు ఆలోచనామగ్నమైనా రాగం మాత్రం స్వరస్థానాలు తప్పడం లేదు. ఎంతో హృదయంగమంగా ఉంది వాయింపు.

ఆలాపన ముగియగానే మేష్టారు చిన్నగా దగ్గారు.

వెనక్కు తిరిగి చూసింది రమ.

మేష్టారు!!

ఎంతసేపటినుండి వింటున్నారో?

ఖంగారుగా లేచి నిలబడింది.

"చాలా బాగా వాయించావమ్మా. రేడియోలో ఎవరో వాయిస్తున్నారనుకున్నాను. నువ్వనుకోనే లేదు సుమా! అమ్మదొంగా! నా దగ్గర ఎప్పుడూ ఇలా వాయించలేదేం?" అన్నారు శంకరం మేష్టారు.

"మేష్టారూ, మీకు శివరంజని అంటే ఎంత ఇష్టమో నాకు తెలుసు. ప్రతి ప్రోగ్రాంలో ఆ రాగం వాయించి మిమ్మల్ని స్మరించుకుంటాను. ఆ రాగం మీకు నా ఆహ్వానం" అంది రమ కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ.

"రేడియోలో వాయించితే ఇంట్లో కూర్చుని వింటాను. ఎక్కడైనా కచేరీ చేస్తే ఎగిరి రానూ నా చిట్టి తల్లి కచేరీకి!" అన్నారు మేష్టారు.

ఆ రోజు కూడా పాఠం చెప్పాడు. శాస్త్రానికి సంబంధించిన ముఖ్యవిషయాలెన్నో చెప్పారు...

మరి ఇప్పుడా మేష్టారెక్కడ?

ఎక్కడికి వెళ్ళారో? ఫిడేలు తీసుకెళ్ళారట!

పాపం. ఇంటి దగ్గర భార్య, బిడ్డలు బెంగ పెట్టుకుని ఉంటారు ఆయనకోసం.

శివరంజని వాయిస్తే వస్తానని మాట ఇచ్చారు.

ఇప్పుడు తను వాయించినా ఎలా వస్తారు? రారు.

"ఏ కొండల్లోకైనా వెళ్ళి హాయిగా పాడుకుంటూ జీవితం గడపాలని ఉంది. నేను ఎక్కడికైనా వెళ్ళిపోయానని వింటే నా శిష్యులను మోసం చేసి పోయాననుకోకండేం" అనేవారు అప్పుడప్పుడు.

"అదేమిటండీ!" అంటే "ఏమీ లేదు. ఊరికినే అలా తోచింది" అనే వారు మాష్టారు.

ఇందుకే అని ఉంటారు. ఆయన మనస్సులో ఏమి తుఫానులో! రమ ఆలోచనలతో కరిగిపోయింది.

"ఏదీ, శివరంజని వాయించమ్మా" అన్నారు కొత్త మేష్టారు.

రమ చిన్నమనస్సుకు శివరంజని కరుణామయమై పోయింది. తను శివరంజని పాడితే అది మేష్టారికాహ్వానం.

వయోలిన్ మీద ఆలపించింది శివరంజని రాగం.

అన్ని అవధులూ దాటి, శిఖరాలనధిగమించి, శివరంజని రాగం ఆరోహణలో జాలిగా, బాధగా, తన వాళ్ళందరినీ వదిలిపెట్టి, అర్ధరాత్రి లేచి అంధకారంలోకి పయనిస్తున్న బుద్ధుడులా ఫిడేలు చేత్తో పట్టుకుని హిమాలయాలవైపు తలవంచుకుని నడిచిపోతున్న తన మేష్టారులాగ అనిపించి, వినిపించి రమ మనస్సు దడదడలాడిపోయింది.

"రండి మేష్టారూ రండి. ఎన్నిసార్లు వాయించాను ఈ శివరంజని? మీకు ఎప్పటికి వినబడేను? నాకు సంగీతంలో తల్లీ తండ్రీ అయిన మీరు ఎక్కడో తిరగాడుతుంటే నేనేమయిపోతాను? నా ఆహ్వానం వినిపించుకోండి మేష్టారు... తిరిగి రండి" రమ మనస్సు పరిపరివిధాల బాధపడిందానాడు.

"ఎవరికో రైల్లో కనబడ్డారంట" అన్నారొకరు.

"తంజావూరు సంగీత పండితులకు ప్రసిద్ధి. ఇంకా ఏమైనా నేర్చుకుందామని ఉంది కాబోలు. అక్కడ ఒక మహా పండితుని ఆశ్రయించి శుశ్రూష చేస్తున్నారని విన్నాను. 'గురుశుశ్రూష యా విద్యా' అన్నారు కదండీ " అన్నారు ఆ ఊళ్ళోని పురాణం శాస్త్రులుగారు.

అక్కడ వారికి కనబడ్డారనీ, ఇక్కడ వీరికి కనబడ్డారనీ చెప్పడమే కానీ స్వయంగా ఆయన్ను చూసినవాళ్ళు ఒక్కరూ లేరు.

ఆయన గురించి వాళ్ళ వాళ్ళు పేపర్లో వేయించారు. రేడియోలో ప్రకటన చేయించారు.

ఏమీ ప్రయోజనం కనిపించలేదు.

రమ శివరంజని వాయించడం పూర్తిగా మానేసింది. వాయించడం అనే ఆలోచన వచ్చేసరికే మేష్టారు చేసిన వాగ్దానం జ్ఞాపకం వచ్చి కన్నీళ్ళు వచ్చేవి.

"ఎంతో బాగా చెప్పేవారు శంకరం మేష్టారు. చిన్నపిల్లకు అన్నం కలిపి తినిపించినట్లేకదా! ఎంతో బుజ్జగించి చెప్పేవారు" అంటుంది రమ అమ్మగారు.

"మర్మం లేకుండా విద్య చెప్పారు. అమ్మాయి సంగీతాన్ని ఎవ్వరూ తప్పు పట్టలేదు" అంటారు నాన్నగారు.

సంగీతం ప్రారంభించిన కొత్తలో వేళ్ళు సరియైన స్థానంలో పడేవి కావు. అపస్వరం వచ్చేవి. అప్పుడు వేలు పట్టుకుని వాయించేవారు మేష్టారు.

ఒకమారు త్రిస్థాయి సాధన చేయిస్తున్నారు.

పావుగంట అయేసరికి రమకు చేతులు లాగాయి. కాళ్ళు తిమ్మిరెక్కాయి.

"ఇక వాయించలేను" అంది రమ.

"ఎందుకు వాయించలేవు? ఒక గంటవరకు కమాను ఆపినా, కాలు కదిపినా జాగ్రత్త" అన్నారు మేష్టారు.

అంతే! గంటా వాయించేసింది.

అలాగ నయానా, భయానా చెప్పేవారు.

ఆ విషయాలు చెబుతూంటుంది రమ.

ఈ విధంగా తరచూ మేష్టారిని గురించి వాళ్ళ ఇంట్లో చెప్పుకోవడం పరిపాటైపోయింది

రమ సంగీత నైపుణ్యాన్ని చూస్తున్న కొత్త మేష్టారు సాటి పాటకులతో చెప్పారు.

ఆ ఊళ్ళో అప్పుడప్పుడు జరిగే కచేరీలకు రమ వెడుతుండేది.

ఆమెను కూడా ఒక ;రోగ్రాం ఇమ్మని కోరారు పాటకులంతా.

రమ నాన్నగారు అంగీకరించారు.

ప్రోగ్రాం పేపరు అచ్చువేయించి పంచి పెట్టారు.

రమకు సాయంగా తల్లీ, తండ్రీ వచ్చారు సభకు.

వేదిక మీద అడుగుపెట్టేటప్పుడు తన పూర్వపు గురువుగారిని తలచుకుని నమస్కారం చేసింది మనస్సులో.

చిన్నప్పటినుండీ నలుగురిలోనూ పాడడం అలవాటు చేశారు శంకరం మేష్టారు. అందుచేత ఆ అమ్మాయికి సభాకంపం అంటే ఏమిటో తెలియదు.

హంసధ్వనిలో "వాతాపి గణపతి" ప్రార్థనతో కచేరీ ప్రారంభించింది. క్రమ ప్రకారం వాయించింది.

రాగం, తానం, పల్లవి అయింది.

కచేరీ పూర్తికావచ్చింది.

ఇక తిల్లానా వాయించాలి. అదే ఆఖరిపాట. ప్రోగ్రాంలో అచ్చువేశారావిధంగా.

అయితే ఆమె వాయిస్తున్నది తిల్లానా కాదు!

శివరంజని!!

ఎందుకు వాయిస్తుందో ఆమెకే తెలియదు. ఆ రాగం మానేసి చాలారోజులైంది.

"ఇదేమిటి? ఇది ప్రారంభించింది? అంతా బాగానే ఉందనుకుంటుంటే చివరికి పాడు చెయ్యరు కదా" అనుకుంటూ కంగారు పడుతున్నారు తల్లీ, తండ్రీ.

ఆమె కిదేమీ తెలియదు. ఆవేశంగా వాయించేస్తుంది. బాగా సాధనలో ఉన్నట్టే ఉంది అందరి కళ్ళూ చెమ్మగిల్లుతున్నాయి.

శివరంజని జాలి రాగం అంటారు. ఆ రాగం వింటూంటే హృదయం ద్రవించిపోతున్నట్లనుభూతి కలుగుతుంది.

ఆరోజుల్లా మబ్బుగా ఉంది.

రమ శివరంజని వాయిస్తుంది.

వానజల్లు ప్రారంభమైంది.

బయట లౌడ్ స్పీకరు దగ్గర వింటున్న జనం లోపలకి సర్దుకుంటున్నారు. వారిలో తలమీద కండువా కప్పుకుని ఒకాయన అందరినీ తప్పించుకుంటూ వచ్చి సభా వేదికముందు వరుసలో కూర్చున్నాడు. గడ్డం మాసి ఉంది. బట్టలు ధూళిగా ఉండి చాలా దూరప్రయాణాలు చేసిన లక్షణాలు కానవస్తున్నాయి. ముగ్ధుడై వింటున్న ఆయన్ను కుతూహలంగా చూసి "ఏ ఊరు తమది" అన్నారు పక్కనున్న ఒకరు.

'ఈ ప్రాంతమే. యాత్రలు చేసుకుని వస్తున్నాను. ఇందాకనే ఈ ఊరు వచ్చాను. ప్రోగ్రాం కాగితం చూశాను. నాకు సంగీతం అంటే సరదా. శివరంజని రాగం అంటే అన్ని రాగాలకంటే చాలా ఇష్టం" అన్నాడా వ్యక్తి.

రమ కళ్ళు మూసుకుని వాయిస్తుంది.

చెంపలమీదుగా కన్నీళ్ళు ప్రవహిస్తున్నాయి. నాగస్వరం వింటున్న నాగుపాముల్లాగా తలలూపుతున్నారు సభ్యులు.

ఇవేమీ రమకు తెలియవు.

కొంతసేపటికి రాగం ఆపింది.

ఫిడేలు క్రిందపెట్టి కళ్ళు తెరిచింది.

కళ్ళు తెరిచింది రమ!

తనకు...ఎదుట...

మేష్టారు!!

తేరిపార చూసింది రమ తలమీదుగా అదే రుద్రాక్షంచు కండువా కప్పుకుని మొదటి వరుసలో కూర్చున్నారు.

"నీ శివరంజని విని వచ్చానమ్మా" అన్నారు నవ్వుతూ శంకరం మేష్టారు.

రమ చేతిలోని కమాను తెలియకుండా క్రిందపడిపోయింది.